

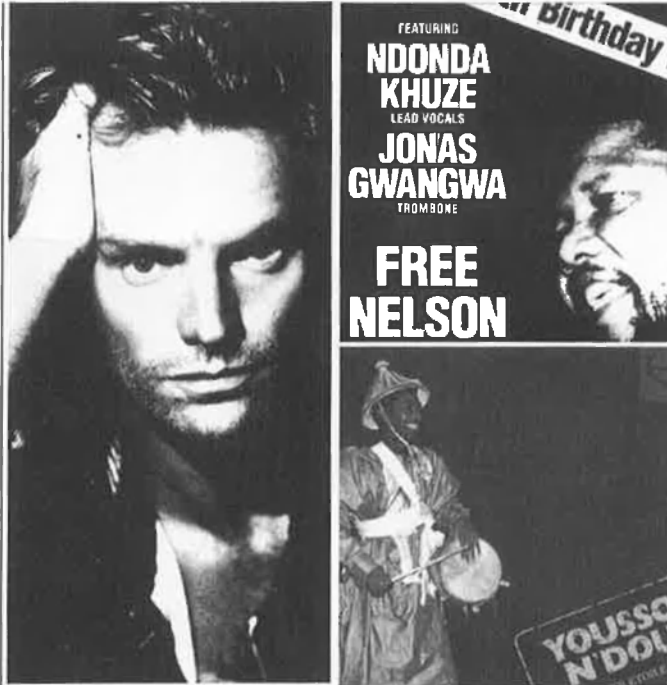
Nelson Mandela es una cançó

L'apartheid ha representat en aquesta dècada una de les lacres més evidents contra les quals combatre. Lou Reed, Peter Gabriel i Sting s'han referit en les seues cançons a Sud-àfrica i a Mandela, el seu emblema més universal.

Si el rock & roll es limita a entretenir, està utilitzant només el deu per cent del seu potencial", afirmava Steve Van Zandt, un músic que en el seu moment va estar molt unit a Bruce Springsteen, però que ha seguit una carrera en solitari més independent i socialment compromesa que el boss. Little Steven fou el catalitzador d'un dels projectes més rigorosos que els músics occidentals han portat endavant contra l'apartheid a Sud-àfrica, un àlbum que porta el nom de *Sun City*, la ciutat del plaer i la diversió que, per les tarifes imperants, és pràcticament prohibitiva per a la població negra d'aquell país.

La qualitat musical d'aquell disc, editat el 1985, està molt per damunt d'altres treballs realitzats amb el mateix propòsit, tant per l'elenc d'artistes que participaren (Keith Richards, Ron Wood, Bruce Springsteen, Ron Carter, Miles Davis, Peter Gabriel i Pat Benatar entre altres), com per la intencionalitat dels temes triats. No solament conflueixen en la gravació *rappers*, *rockers* i *jazzmen*, sinó que a més cada peça de l'àlbum té una clara intencionalitat. *Revolutionary Situation*, *No more apartheid* o *Let me see your I.D.* són títols amb connotacions òbvies. *The Struggle Continues*, el tema dels jazzmen, coincideix precisament en el títol amb la frase repetida per Nelson Mandela en eixir de la presó: "La lluita continua".

En aquesta dècada de beneficència musical, l'*apart* -

A l'esquerra, Sting. A la dreta, dos dels molts discos dedicats a Nelson Mandela.

heid ha representat una de les lacres més evidents contra les quals combatre. Els músics aglutinats al voltant d'Amnistia Internacional (Lou Reed, Peter Gabriel o Sting, entre altres) han esgrimit en diverses gravacions i concerts la bandera dels drets humans i no han deixat de referir-se a la sagnant situació de Sud-àfrica, de la qual Mandela és l'emblema més universal. Però abans que els músics occidentals (i blancs) s'erigiren en els adalils de tan noble causa, els artistes africans de les més diferents latituds mesclaven cançons d'amor i religioses amb les crítiques més àcides contra l'opressió de la majoria negra. Probablement el disc que sintetitza amb més encert aquest malestar és el superb *Nelson*

Mandela del senegalès Yousou N'Dour. Col.laborador de Paul Simon i Peter Gabriel, N'Dour denuncia la segregació alhora que crea un bell cant a la unitat, en la mateixa línia que el zairenc Ray Lema quan interpreta *What we need*.

Els grans esdeveniments al voltant de la causa anti-apartheid, han estat organitzats, no obstant, per músics generalment blancs. Es el cas del macrofestival d'homenatge a Nelson Mandela en el seu setanta aniversari, que va tenir lloc al Wembley Stadium de Londres i fou contemplat, sembla, per més de mil milions de persones de cinquanta països. Va succeir l'11 de juny del 1988 i fou promogut per l'organització Artists United Against the Apart-

heid, amb Jerry Dammers (ex-Specials) al capdavant, la mateixa entitat que edità l'àlbum *Sun City*. Dammers s'encarregà d'aglutinar la banda que interpretà la cançó composta per ell mateix per a l'ocasió, *Free Nelson Mandela*.

D'altres músics, com el gens sospitós d'oportunisme Billy Bragg o gent amb pedigree progressista com els Housemartins van cedir temes inèdits per a un disc homenatge al líder negre sud-africà, editat en aquelles dates amb el títol de *No just Nelson Mandela*. Són molts fronts de batalla oberts i probablement, tots tenen el seu grau de bondat.

Mandela ja està fora de la presó, però segueix vigent i necessari el que fa uns pocs mesos cantava Jackson Browne en el seu àlbum *Word in motion*: "Quan els murs comencen a enfonsar-se/ quan les lleis comencen a cremar/ quan el vent cante llibertat/ quan les pedres comencen a rodar/ Anem allà a cantar per la llibertat/ i a portar les nostres veus als qui les necessiten/ Llibertat per a Sud-àfrica/ i justícia per a Nelson Mandela". Divuit músics negres, entre ells Salif Keita i Ray Lema, acompanyaven l'interpret nord-americà en aquesta cançó que, encara que no farà cremar les lleis discriminatòries i repressives sud-africanes, contribueix perquè no s'oblidi el lacerant problema de tot un poble del qual Nelson Mandela és un símbol de llibertat.

J.M. Játiva